

بررسی تعامل بین توانایی پردازش توالی‌های شناختی و درک

نحوی در بیماران فارسی زبان مبتلا به زبان‌پریشی بروکا

* حیات عامری^۱، ارسلان گلفام^۲، هرمان کولک^۳، حسن عشایری^۴، علی محمد حق شناس^۵، عالیه کرد زعفرانلو کامبوزیا^۶

چکیده

هدف: فرآیندهای فیزیولوژیکی - عصبی مشترک یا به هم مرتبطی برای پردازش ساخت انتزاعی غیر زبانی مانند توالی‌های شناختی و بعضی از جنبه‌های ساخت نحوی زبان لازم است. از آنجا که تاکنون در ایران تحقیقی با هدف بررسی رابطه بین توانایی پردازش توالی‌های شناختی و درک ساخت‌های نحوی دارای ترتیب سازه‌ای نامتعارف در بیماران فارسی زبان مبتلا به زبان‌پریشی بروکا انجام نشده است، این پژوهش با همین هدف انجام شد.

روش بررسی: در یک مطالعه شبه تجربی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون، ۱۰ بیمار مرد (۶ نفر) و زن (۴ نفر) فارسی زبان که مطابق آزمون زبان‌پریشی نیلی پور، مبتلا به زبان‌پریشی بروکا بودند، مورد بررسی قرار گرفتند. نمونه‌های مورد بررسی از میان بیماران مبتلا به زبان‌پریشی مراجعه‌کننده به کلینیک‌های گفتاردرمانی دولتی شهر تهران به صورت ساده و مبتنی بر هدف انتخاب شدند. درک نحوی بیماران قبل و بعد از یک دوره آموزشی ۱۰ هفته‌ای در زمینه توالی‌های شناختی (هر هفته یک جلسه) با استفاده از آزمونی که بر اساس آزمون درک نحوی در زبان‌پریشی برای زبان فارسی بومی‌شده بود، مورد سنجش قرار گرفت و توانایی پردازش توالی‌های شناختی بر اساس آزمون للکوف ارزیابی شد. درصد پاسخ‌های درست بیماران در آزمون نحوی و آزمون للکوف محاسبه و نتایج به دست آمده به وسیله آزمون تی زوجی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: بین توانایی درک ساخت‌های نحوی که دارای ترتیب سازه‌ای نامتعارف هستند و توانایی پردازش توالی‌های شناختی بیماران ارتباط مستقیم وجود داشت (ضریب همبستگی = ۰/۵۰). پس از دوره آموزش، توانایی درک ساخت‌هایی که دارای ترتیب سازه‌ای نامتعارف در زبان فارسی هستند، به طور معناداری افزایش یافت ($P < ۰/۰۵$)، ولی توانایی درک ساخت‌های دارای ترتیب سازه‌ای متعارف تغییر معناداری نکرد ($P > ۰/۰۵$). توانایی پردازش توالی‌های شناختی بیماران در طول دوره آموزش افزایش یافته و اختلاف پیش‌آزمون و پس‌آزمون معنادار بود ($P < ۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری: تقویت توانایی پردازش توالی‌های پیچیده سبب بهبود توانایی درک ساخت‌های دارای ترتیب سازه‌ای نامتعارف در بیماران مبتلا به زبان‌پریشی بروکا می‌شود، اما بر توانایی آنها در درک ساخت‌های دارای ترتیب سازه‌ای متعارف تأثیری ندارد.

کلید واژه‌ها: زبان‌پریشی بروکا / توالی‌های شناختی / درک نحوی / ترتیب سازه‌ای متعارف /

ترتیب سازه‌ای نامتعارف

- ۱- دکترای زبان شناسی، دانشگاه تربیت مدرس
- ۲- دکترای زبان‌شناسی همگانی، استادیار دانشگاه تربیت مدرس
- ۳- استاد عصب شناسی زبان، دانشگاه نایمیکس هلند
- ۴- دکترای عصب روانشناسی، استاد دانشگاه علوم پزشکی ایران
- ۵- دکترای زبان‌شناسی همگانی، استادیار دانشگاه تهران
- ۶- دکترای زبان‌شناسی، استادیار دانشگاه تربیت مدرس

تاریخ دریافت مقاله: ۸۶/۹/۱۸

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۷/۲/۲۳

* آدرس نویسنده مسئول:

تهران، تقاطع بزرگراه‌های جلال آل احمد و شهید چمران، دانشگاه تربیت مدرس

تلفن: ۸۸۰۱۱۰۱

E-mail: hayatameri@yahoo.com